

PERŽVALGA.

— New Yorke užgimė įdomus bruzdėjimas: įvairių tikybų atstovai susijungė į galingą kliką ir kovoja už nedėdienio šventimą. Kova turi sau užtikslą priverstinai suginti žmones į bažnyčias, todėl norima uždaryti nevien teatrus, bet ir visokias muzikos įstaigas. Toliaus sieks savo nagais ir prelekcijų, diskusijų, nedėlinių kliausių, skaityklų ir muzėjų duris uždaryti. Kadangi, kaip minėjome, ta laisvės priešų klika yra labai galinga, — jos užpakaly stovi milijonieriai, jų samdoma policija, tula valdininkų dalis ir Rymo kurijos atstovai, tai pirmutinę kovą ji laimėjo — gruodžio 3 dieną New Yorke buvo visokios teatrų ir muzikos įstaigos kietai uždarytos ir policijas sergstimos. Net ir „New Yorke Simfonijos Draugija“ uždaryta, kuri gerų žmonių aukomis užlaikoma stengiasi tarp vargingesnių žmonių auklėti muzikos kultūrą. Žmonių apšvietimo dvasiškija matnenori. Nori, kad eitų į bažnyčias. Bet kodėl ji neįieško sau avelių iš žustančių minių girtuoklybės lindynėse, o nori ištraukti jas iš tų burių, kurie įieško apšvietos? Žmonės nori apšviesti, po sunkių darbų pasilinksminti, o jiems sako: ne, jums to nereikia!.. Tas jau yra despotizmas. Ir kadangi žmonijos progresas kiekvieną despotizmą griauja ir neria draugijai demokratiškus pamatus, tai ir dvasiškija besistengdama despotizmą atgavinti ji pati sau kasa laidotinę duobę. Ji palengvįs darbą bedieviams. Progreso ji nesuvaržys. Žmonių laisvė yra šventesnė, negu norai kokių ten sekretantų, kurie nemoka kitokiais budais į bažnyčias žmonių pritraukti, o nori varu suginti.

— Am. Lietuvių Susivienijimo reikalai iš naujo pradeda

burtis. Ir tai visai netikėtame klausime — kolonijos pirkime. Kaip jau skaitytojams žinoma, ALS-as savo pastarame seime nutarė pirkti tokią ukę, ant kurios galima būtų įkurti suvargusiems sąnariams prieglaudos namą. Tam tikslui seimas išrinko komisiją. Ši teiravosi apie tam tinkamą ukę, darė susivažiavimus, nužymėjo keletą „kolonijai“ vietų, (kuriv eliausia regis buvo parinkta ties Philadelphija), ir net jau busimos prieglaudos įstatus išdirbo. Pasiliko tik Susiv. sąnariams referendumu užtvirtinti vietą ir įstatus. Bet čionai tai projektas ir sulinko. Išsiuntinėtas referendumo blankas kuopos, — vienos atmeta, motyvuodamos neaiškumu, kitos balsuoja labai panaujindamos patį klausimą ir darydamos naujus įnešimus; kitos net pataria ukės pirkimą atidėti iki busimo seimo. Matomai, kad didžiūmai sąnarių neaiškus tebėra paties referendumo ypatybės. Tą dabar ir žada paaiškinti „Darb. Viltyje“ p. Senas Krivaitis. O paties ukės pirkimo klausimas vargiai bepasieks užtvirtinamąjį punktą.

— Lietuvai autonomijos neregėt, pakol Rusijos valdžia eis biurokratų pramintais takais, ar bent pakol ši 3-čioji duma „gins“ žmonių reikalus, — teip rašo p. M. Girinaitis „Liet. Ukininke“. Kodėl? Užtai, kad dabar jau net dumos vadovai bijo išsirtart žodžio „konstitucija, o jau su pakraštinių tautų autonomijos reikalavimais nieks nedrįs ir rodytis. Išėina, kad dabar Rusijoje yra du gaivalai: valdančių biurokratų ir bijančių žmonių. Atgal porą metų buvo atbulai, — buvo: valdančių žmonių ir bijančių biurokratų. Kodėl tokia permaina įvyko, p. M. Girinaitis nepasako. Jis bijo pasakyti, kad ta

permaina atsirado dėl revo liucijos nusilpimo.

— Apie Lietuvos atstovus „Vilniaus Žinios“ šiaip neramiai išsireiškia: „Atstovai — lietuviai trečiojoje dumoje kaip ir antroje pakrikę po įvairias partijas. Kuzma prisidėjęs prie socialdemokratų su patariamuoju balsu. Bulota priguli prie darbo žmonių kuopos. Požėla ir Keinys po Bulotos įtekme teipogi palinkę prie „trudovikų“. Cijunėlis, tai pats nežino ką su savim padaryti. Sakosi eisias su lietuviais, sakosi kad Vilniaus lenkų endekų dienraštis „Dziennik Vileński“ neteisybę parašęs, bukjisai pasižadėjo prisidėti prie „lenkų rato“, bet kuomet jam patarė nurašyti protestą į tą laikraštį, Cijunėlis šiaip taip sukosi ir protesto neparašė. Matomai nori žmogus sėdėti ant dviejų kedžių“.

— „Vilniaus Žinios“ (No. 194) praneša, jog šis dienraštis pereina iš rankų inž. P. Vileišio į tam tikrai susitvėrusią bendrovę vardu „Jonas Vileišis, Stanislovas Matulaitis ir Ko.“ Ši bendrovė susitvėrė ant užsitikėjimo pamatų, nariai į ją įnešę nemažiau 50 rb. už pajų, turi bendrovės reikaluose vieną balsą (galima įnešt ir daugiau; tada, nuo 500 rb. turi 2 balsus, nuo 1000 rb. — 3 balsus ir t. t.). Bendrovė „Vilniaus Žinios“ paima nuomon ant penkerių metų (nuo lapkr. 1.07, iki lapkr. 1.1914 m.). Sąnariai gauna visų bendrovės spaudinių po vieną egzempliorį ir, jeigu liks nuo pridengimo lešų ir įdėjimo vieno trečdaliao į atsargos kapitalą, pelnas bus lygiai dalinamas tarp visų bendrovės narių. — Tokiu budu „Vilniaus Žinios“ dabar per 5 metus bus savastimi aukščiau minėtos bendrovės. Toliaus dar apsiskelbia, jog „V. Ž.“ pasiliks ir ant toliaus dienraščiu „progresyvišku, be-

partijiniu, panašum rusų dienraščiu „Tovarišč“.

— Iš Valparaiso universiteto, kur įsikurė lietuvių mokslaeivių kolonija, rašo į „Lietuvą“ (N. 50): „Lietuvių mokslaeivių burelis vis auga. Pradžioje šito bertainio atvažiavo mokyti aštuoni lietuviai ir trys lietuvaitės“. Tačiau mokslas, kaip matosi iš tos korespondencijos, sunkiai ten įveikiamas. Sako: „Nežinia dėl kokios priežasties egzaminai nelabai pasisekė, daugelis gavo nepereinamus laipsnius“. — Žinoma, už tą jokiubu du negalima peikt pačių mokslaeivių. Jeigu prisiminti, kad neturtingi studentai „plauja torielkas“ ir kitokiais nelengvais budais pelno sau pragyvenimą, tai bus aišku, kad prie gerų egzamenų nevisuomet jiems galima prisirengti. Nesykį buvo Valparaiso lietuviams mokslaeiviams užmetama, kad jie jokio dalyvumo neima ir mūsų viešame gyvenime, rudija jų plunksna mūsų laikraštijoje; bet dėl višui minėtų sąlygų, visuomet tas jiems buvo visuomenės atleidžiama.

Iš Lietuvos.

— Vilniuje susekta neteisų mokslo išėjimo liudijimų „pabriką“. Burelis žmonių už tam tikrą mokesnį išduoda vo paliudijimus apie baigimą 4, 6 ir 8 klesų gimnazijos ir kitų mokyklų. Pasirodo, kad ta „pabriką“ esanti Vilniuje labai seniai ir yra išdavusi daug visokių paliudijimų. Daug ypatų, kurios šiandien užima augštas valdininkų vietas, o teipogi daug advokatų ir gydytojų yra pirkę panašius liudijimus, ir ačiu tik jiems gavo tarnystę ir baigė augštesnį (universiteto) mokslą. Kaip praneša Minsko laikraštis „Okraina“ jau šesą suimta 52 stu-

dentai, kurie turi tokius neteisings gimnazijos baigimo liudijimus. Išdavinėjimas tų liudijimų tęsėsi nuo 1888 m.

— Spalių 31 d. kertyj Archangelsko ir Naugardo gatvės rasta bomba. Ji buvo paslepta triuboj, kuria bėga vanduo.

— Svetimo ministeris prašė Vilniaus apskričio globėjui, kad mokiniai, baigę tris realines mokyklos klesas, gali stoti į ketvirtąją gimnazijos klesą. Esąs tik reikalingas kvotimas (ekzaminas) iš lotynų kalbos ir istorijos pagal ketvirtą trečiosios gimnazijos klesos.

— Spalių 30 d. Kuktos spaustuvėje tapo policijos konfiskuotos Dovoinos Silvestravičiaus eilės: „Litva do Bialejrusi“ (Lietuva Baltgudijai). Rado vieną tik ekzemplierių, neš išviso jų tebuvo atspaudinta 12 ekz., kad pristatyti cenzurai. Cenzurai leidus turėjo but atspaudinta 5000 ek.

— Vyriausiasai cenzūros komitetas pareikalavo, kad vietiniai cenzoriai ne vėliau kaip į dvi savaites prisijūtų jam žinias, kokie tapo nubauti laikraščiai, už ką nubausti ir kiek kuris laikraštis užmokejo pinigiskos bausmės.

Krykliniai. (Panev. pav. Pumpenų val.). Už varsto žiemius nuo Kryklinų yra Karpio didelis dvaras *Maliunai*. Pats ponas gyvena Joniškėlyje, o Maliunų dvaras pavestas rėdyti visokiems urėdams, raštininkams ir komisariams, kurie, kaip galėdami, spaudžia ir išnaudoja darbininkus. Labiausia kumiečiai prisikenčia nuo urėdo Bačanskio. Yra tai biaurus žmogus: jis niekados nepakalbės su kumiečiais žmoniškai, bet vis, kaip gyvulius kokius išvardija juos biauriausiais negirdėtais žodžiais. Darbininkų padėjimas apverktinas. Dirbamos dvaro žemės labai daug: kumiečių (ordinarėikų) telai-

ko tik 16, tarnaitės tėra 5. Padienių darbininkų visiškai dvaras nesamdo. Kartais, kad ir norėtų pasisamdyti, tai vėl niekas neina nes labai pigiai moka už darbą; vyrai tegauna po 35–45 k. bet ir tų kelių skatikų „dvariškiai ponai“, tankiai neužmoka pilnai, nusukdami po kelias kapeikas. Darbas tęsiasi nuo saulės patekėjimo iki užsileidimui. Todėl kumiečiai atlieka savo darbus naktimis, kas, žinoma, labai juos nuvargina. Sisipratimas pas kumiečius (ordinarėikus) stovi labai žemai. Jokių laikraščių, knygėlių jie neskaito. Gal ir atsirastų tokie, kurie norėtų skaityti, bet bijo urėdo Bačanskio ir raštininko Stangvilos, kad neišvartų iš dvaro. Toks atsitikimas pernai buvo. Jie atstatė kumetį Šolmaną už tą tiktai, kad šis skaitė laikraščius ir buvo susipratęs.

Gyvenimai (griūčios) irgi baisiai blogi: po vieną kamara, langeliai maziukai, ir tie „ryzeliais“ užkamšyti; pajudinus lubas ir sienas, pradeda byrėti į valgi arba į akį visokie gardumynai. Tuotarpu Karpio galvijai turi puikų gyvenimą, iš vidaus dar gi net išstinkavotą, dideliu augštu bokštu: iš tolo tartum bažnyčia kokia! (Nors ir kumiečiams yra dvi murini griūčiuki, bet nekoki).

Darbininkams labai nusibodo toks šuniškas gyvenimas ir jie nori pagerinti jį—tik bijosi pradėti ką nors daryti: vienas kitam maž neįsitiki... 1906 metais vasarą jie buvo pakėlę streiką ir gerokai tapo padidinta jiems alga—ordinarija, bet šiemet viską kas buvo po streikui pridėta, dvaras atėmė, ir vėl viskas liko po senovei. Vasarą mūsų dvare apsilankė koks vaikinys, kurs papasakojė kumiečiams, ką jie turi daryti, kad apginti savo reikalus. Jo patarimas, žinoma, vi-

siems patiko ir kumiečiai buvo sumanę vėl streikuoti. Bet nesant vienybei ir sutarimui, niekas iš to neišėjo. Dugirdę apie vaikinio apsilankymą ir dasizinoję kieno namuose buta susirinkimo, dvaro „ponai“ apskundė tuos kumiečius policijai. Policija, žinoma, tuoj juos suėmė ir nugabeno Panevėžio kalėjiman, kur jie ir išsėdėjo po du mėnesius.

Kaip jau sakiau, dvaras negaudavo padienių darbininkų. Tuotarpu dirbamos žemės plotas kasmetą pasididindavo. Dėlei tų priežasčių, šią vasarą sukirmijo tukstantis (1000) su viršum vežimų šieno, o nupjauti rugiai gubose tris mėnesius išstovėjo lauke, gerokai apdygo ir jau net žaliuoti pradėjo. Taip nyksta Dievo dovana! O žmonės tuotarpu badauja, neturi kur nė grudelio pasisėti.

Ne mažiau už kumiečius prisikenčia nuo Bačanskio ir miško sargo Kvederavičiaus ir aplinkiniai kaimai. Ypač bloga su gyvuliais. Dručmoniškių arba Zalevarlių kaimo ukinin kai ikišiolia gydavo savo gyvulius į ganyklą keliu per Karpio mišką. Bet šiemet kažin dėlko nebe leidžia gyti gyvulius per mišką ir liepė užtvirti tvorą iš abiejų kelio pusių teipsiaurai, jog nėra jokios galės tokiu keliu gyti bandą. Kaimo moteris susiburijo ir su šluotomis išvaikė kumiečius, tveriančius tvorą, ir išvertė užtvirtąją dalį. Dvi moteri Pavilionienė ir Kukurienė liko patrauktos teisman. Pumpenų žemiečių viršininkas nuteisė tiedvi moteri dviem savaitem kalėjimo. Bet jiedvi teismo nutarimo nepaklausė ir kalėjiman sėdėti neįėjo, o bylą perdavė Panevėžio pavieta teisman. Kaip pasibaigs ta byla—nežinia. Ukininkai jau 100 metų gydavo gyvulius tuo keliu ir nieko jiems niekas nesakydavo. Tik

dabar prasimanė užginti jiems Bačanskis.

Toliaus Karpis šiemet atėmė ganyklą nuo Mesteliškių sodžiaus ukininkų. Mesteliškiai ganė jose savo gyvulius 50 metų. Šią vasarą liepta buvo susirinkti visiems kaimo ukininkams, atvažiavo žemskis Kazakauckas, daug visokių Karpio „ponų“, kaip va, Bliumas ir kiti, ir Bačanskis apreiškė ukininkams, Karpis atėmęs šią ganyklą nuo Mesteliškio sodžiaus: Vienas tų „ponų“ Bliumas net išsireiškė: „ot dabar išdves jums jūsų gyvuliai“. Ukininkai irgi gerai jam atidrožė. — Greičiau, sako, jūs storpilviai išdvesite, negu mūsų gyvuliai.

Praėjo kiek laiko, ir štai Mesteliškių sodžium atsibeldžia sargybiniai, suima du ukininku, *Zopustą ir Pyragį*, ir išgabena Panevėžio kalėjiman. Jie dar ir dabar, trečias mėnuo, sėdi kalėjime. Suėmė juos už tai, kad jie išdrįso ištartiti tokius žodžius prieš tokią augštą „načelstvą“. Žmonės sako, kad jau vėl turbut grįžta senovės laikai,

Anykščiai. (Ukmer. pav.) „Šaltinis“ apdumia žmonėms akis. Ne vienas atvažiavęs kiek iš toliaus, nusigąstų, pamatęs kas dedasi Lietuvos kaimuose. Ne vienas gal užduotų sau klausimą, kodėl mūsų sodiečiai dar taip tamsūs, nesusipratę? Nejaugi kitose šalyse galėtų atitikt kas nors panašaus į tą. Kas dabar atsitiko mūsų Lietuvoje! Gerbiamųjų kunigėlių laikraštis „Šaltinis“ pagarsino, kad išsirašiusieji „Šaltinį“ galės išlošti kokią nors dovanėlę. Tokių dovanėlių yra 3000. Taigi žmonės suskubo išsirašinėti minėtąjį laikraštį. Koks pas žmones troškimas tų dovanų parodo nors ir tas, kad vieni namai išsirašo po 5 ar 6 „Šaltinio“ ekzemplierius. Žodžiu, kilo didelis triukšmas. Kiek tame

turės naudos žmonės, sunku spėti; greičiausia, kad jie neras sau čia jokios naudos. „Saltinio“ gi vedėjai, be abejonės, padarys gerą „gešeftą“. Ypač, kad „Saltinis“, kaip pasirodo, gražiai bemokas dargi apgaudinėti žmones. Teip Geručio „Sodžionių teologiją“ aš pats esu pirkęs už rublį; „Saltinis“ gi pakainavo tą knygelę—2 rub. 20 kap. Turbut teip—pat yra su laikrodžiais ir veidrodžiais. — Gražiai pasielgė „Saltinis“! Nėra ko sakyti! Tikrai krikščioniškai—demokratiškoje dvasioje!

Joniškis. (Šaulių pav.). *Bekratantapvogė.* 29 IX į Sabačiunų kaimą atvažiavo uriadnikas su žemsargiais kratos daryti. Krėtė ukininką Rutkų. Rado šautuvą ir pavogė 430 rub., pakištus seklyčioje po balkiu. Iš Sabačiunų žemsargiai su pavogtais pinigais nusidangino į palivarką pas nuomininką Čiutą. Pas Čiutą nėko ypatingo nerado, tik tai pavogė nuo tarnaitės 3 rub. ir nuo samdininko apie 5 r. Pasipelnė!.. Po kratų parvažiavo į Joniškį ant „magaryčių“. Žemsargiams išvažiavus, Čiuta rado savo triboje kiaską su „paviestkomis“ ir gydytojaus liudijimą su Rutkaus vardu. Tuoj, po radimui kiaskos, Čiuta nuėjo pas Rutkų ir parodė jam kiaską. Rutkus ją pripažino, nes šitoj kiaskoj buvo jo 430 rub. Paskui jis buvo nuvažiavęs į Joniškį pas antstolį, bet nieko nepesęs grįžti namo.

Južintai. (Ezerėnų p.) *Dvarininkai sujudo.* Jau buvo rašyta „Žarijos“ No. 16 apie dvarponų ir stambesniųjų ukininkų susivaziavimą.

Pirmasai susivaziavimas buvo pas Janopolio Masiulį, o dabartinis nedėlioje spalio 14 d. pas Tarnavo Vaisaną. Čia irgi buvo kai kurie stambesnieji ukininkai. Ponai prie žmonių labai meilinosi, kad

tik daugiau jų teip vadina mus ukės ratelius rašytusi. Nuo įsirašiusiųjų ima po 1 r. Kas neturi tuotarpu pinigų, tai tam ponai mieliai sutinka palaukti, kad tik tuojaus įsi rašyti.

To dar maža. Jie ir daugiau „gero“ žmonėms prizada. Tik rašykis...

Teip ponas Vaisanas, norėdamas prirašyti vieną ukininką teip jam pasakojo: „prisi rašyk ir duok 1 rublį, tai tuomet nebebučiuosi mums rankų, o kaipo lygus paduosi mums ranką. Jeigu mes važiuosime į kokį balių, tai ir jų drauge važiuosite“.

Tai žiurėkite, ukininkai, kokias dideles malones jums ponai teikia. Tik rašykites...

Bežemius, kurie tyčia buvo nuėję prisidėti prie tų „poniš kų“ ukės ratelių, ponai nepriėmė.

Ponai per šį susivaziavimą nutarė: 1) nepriimnėti be pasporto samdininkų į savo dvarus, 2) kumiečių ir šiaip pa dienų darbininkų darbas turi būti visur lygiai apmokamas, 3) samdininkų, kurie tarnavo kitame dvare be to dvaro liudijimų nepriimnėti. Buvo ir daugiau kalbama, o ką nespėjo dabar nutarti, tai atidėjo į trečiąjį susivaziavimą.

Žmonės vi-ai-p kalba apie tuos ponų ratelius. Vieni sako, kad ponai visai stengiasi žmones prie savęs pritraukti, kiti gi sako, kad ponams žmonių daugiau nepasisieks, prigauti ir žmonės niekad su jais drauge neis.

Ponai ukininkams pasakoją, kad tie ukės rateliai reikia lingi tam, kad per tuos ratelius būtų galima parsisiųzinti geresnes mašinas, trąšas, pagerinti ukės išdirbimą ir t. t. O kiti mano, kad ponai tveria tuos ratelius tik tam, kad žmones savo globoje turėti, kad geriau žinoti, kas tarp jų dedasi.

Vilkas į avinėlių niekad ne

pavirs.

Ukmergės kalėjime dabar yra šie politikos kaliniai: 1) Antrosios Dumos atstovas Povilas Kumelis, 26 m., Utenos valsčiaus. Kaltinamas pagal 129 str. Suimtas rugsėjo 11 d. 2) Politechnikos studentas Jonas Laskauskas 25 m. Anykščių valsč. Kaltinamas už agitaciją. Suimtas rugpjūčio mėn. 3) Petras Degulis 34 m., vedęs: Utenos valsč. Kaltinamas pagal 102 ir 129 str. Suimtas vasario mėn. 1906 m. 4) Jonas Šaučiūnas 36 m., vedęs. Indrioniškio valsč. Kaltinamas buk tai kurstęs monopolį daužyti. Suimtas balandžio 14 d. 1907 m. 5) Petaas Gasparavičius 24 m., iš Viešintų. Kaltinamas už monopolį. Suimtas kovo 7 d. 1906 m. 6) Ignotas Garenavičius 31 m. Alatų valsč. Kaltinamas už monopolį. Suimtas vasario 7 d. 1906 m. 7) Baltrus Gedzevičius 27 m. Kovarsko val. Kaltinamas buk tai už mušty nes. 8) Justinas Straižys 32 m., vedęs. Utenos valsč. Kaltinamas pagal 102 str. Suimtas rugpjūčio 5 d. 1907 m. 9) Ignas Marys 21 m. Indrioniškio valsč. Kaltinamas už suimtųjų (areštantų) atėmimą. Suimtas gegužio 10 d. 1907 m.

Žagarė. (Siaulių pav.). Žagarėje gyvena koks tai „agentas Kmits“ gabenantis per Prusų sieną keleivius į Ameriką. Prie jo gyvenimo kybo iškaiša: „Agentas Kmie, Falk ir Komp. Liepojus“. Jau ne vienas keleivis pakliuvo į jo kilpas. Keleiviai ne tik dvigubai užmoka jam už kelią, bet tankiai, einant per sieną, kai kurie net savo ryšelių netenka.

Bet to Kmits nemėgsta grązinti rankpinigių, kuriuos jam įduoda norintieji keliauti Amerikon, bet paskui dėlei kokių nors priežasčių negali važiuoti. Todėl, keleiviai, bukit atsargūs!

„Lietuvos Ukininkas“

Vilkaviškis. (Suvalkų gub. Locna kor.). skaitau už žingėdų Amerikos lietuvių visuomenei busiant pranešti apie politišką bylą: pp. Pradeckio, Jasiulaičio ir Augustinavyčiaus. Visus juos tris Suvalkų apskričio teismas kaltino už paleidimą iš Vilkaviškio kalėjimo politiškojo prasi kaltelio Valdos ir kriminališkujų: Volosasto ir Jablonskio. 1906 metuose pavasary, Valda buvo suimtas ant gelžkelio stoties ir atgabentas į Vilkaviškį ir paskui su pagelba p. Pradeckio ir kalėjimo sargų Augustinavyčius ir Jasiulaičio iš ten ištruko. Užtai apskričio teismas pašaukė visus tris atsakomybėn,—Pradeckį užtai kad Valdą lankė, nešiojo jam knygas ir valgi, kaipo pažįstamam, ir kad pa pirkto sargus; o tuodu sargų, ką buk davėsi papirkt. Teismas p. Pradeckį išteisino, Jasiulaitį pasmerkė dviems savaitėms sėdėt, o Augustinavyčių net pusantriems metams į areštantų rotas. Augustinavyčius rimtai laikėsi, jokių pasiteisinimų nedavė ir šaltai atsi nešė ant tokio nuozmaus nusprendimo.

Da turiu pranešti apie Vilkaviškio kunigų darbus.

Vilkaviškio kunigai: Žilinskas ir Astrauskas baisiai dideli apaštalai „Žiburio“ (klerikališkos draugijos); jų tikslas — „padaryti visus gerais katalikais ir gerais lietuviais“. Iš dalies tas jiems sekasi, ypač tingai turi pasisekimą tarp neišsilavinusių Vilkaviškio moterų, kaip tarnaičių teip ir inteligenčių, o teipgi ir tarp netoli protiškai matančių vyrų. Tečiaus besitriusdami kunigėliai „gerų katalikų“ kalimu, nė nepasijunta, kaip tautystės tikslus jau pamina. Pa veizdon, kada vietinė pirmėiviška draugija „Šviesa“ norėjo rengti lietuvišką vakarą, tai pasirodė pas visus baimė lošti

po vardu „Šviesos“ ir iš jau nuomenės nė vienas neapsiėmė. Bet tie visi lietuviški artistai, kaip girdėtis, apsiėmė vienok lošti lenkų spektakliuje. Pasirodė, kad jie nenori su kunigais pyktis ir jų neklausyti. Taigi kunigai iš savo fanatizmo ant galo pradeda dirbt priešingai net savo tikslams: „bedirbant“ gerais katalikais ir saugant nuo bedievių „šviesiečių“, jie nuveja lietuvius prie svetimtaučių ir tuomi kenkia tautiškam lietuvių susipratimui.

A. M.

POLITISKOS ZINIOS.

Rusija. Spauda užimta dviem didelėms bylomis: viena, 27 socijaldemokratų, buvusių antrosios dumos atstovų, kuriems valdžia daro sunkius apkaltinimus, butent ant caro gyvasties pasikėsinimą; antra byla, tai generolo Stessel, kurį kaltina, buk jis ruso-japoniškoje karėje tyčia atidavęs Japonijai Portą Arthur. Kaip užsibaigs byla socijaldemokratų, sunku pasakyti; caro valdžia visuomet savo priešus ne teisingai nubaudžia, nė pasiteist neduoda. Prie nužudymų ji teip jau priprato, kad be jų negali nė dienos išgyvent. Žmonių gyvastis ir jų kraujas, tai besibaigiančios valdžios maistas.

Kaslink Stesselio, tai jis vargiai bus nubaustas, visų pirmu, jis nėra nė kaltas; gana jau išsiaiškino toje karėje, kad visa armija ir jos vadai yra iš šaknių išsitvarkę. Todėl viena ypata negali už visą armijos sugedimą atsakyti. Toliaus, Stesselį ne valdžia ir persekioja, bet jo sądraugai generolai, kurie savo kaltes nori ant jo suverst ir patiems likt baltais.

Siomis dienomis policija suėmė garsų revoliucionierių vadą, N. Čaikovskį. Jis tik

buvo perėjęs rubežių, ir nors buvo persirėdęs ir svetimu pašportu, vienok šnipai tuojaus pažino. Matyt sekė jo pėdomis tiesiai iš užsienių. Kur jį dės, negalima žinot. Dabar uždarė Petropavlovo tvirtovėn. — Čaikovskio vardas žinomas rusų revoliucijos judėjime jau daugiau negu 25 metai. Jis viens iš pirmųjų pradėjo lankyti kalėjimus už tėvynės liuosybę. Kelis sykius pabėgo. Paskutinį sykį pabėgo 1875 m. prieš išsiuntimą į Siberiją, apsigyveno Londone ir iki 1905 m. išsiveržimų vedė revoliucijos darbą užsieniuose leidžiamuose raštuose. Buvo praėjusiuose metuose ir Amerikoje. Ir lietuviai, kaip New Yorke, Chicagoy, Philadelphijoje ir kit. matė ir girdėjo to žilo senelio karštas prakalbas.

Revoliucijos judėjimo kronika kasdien pasipildo naujomis aukomis. Kijevoj nužudyti Kaplan ir Ivaneš. **P a s m e r k t a :** Jaroslavljuje kaimietis Safronov už pasikėsinimą ant policijantų ir Tiaželnikov už nudėjimą kalėjimo užveizdos. Varšavoje — Endrusiak ir Styčėniak už plėšimus. Kijevoj — areštantai Litvinenko, Košniakov, Demidenko ir Konic. Minske karo teismas pasmerkė mirtei 14 ką žmonių. Simbirske — Terechin už metimą bombos į lydinčius kareivius aštuoniems metams katorgos. — **L a i k r a š č i ū** redaktoriai nubausti: „Zvonar“ 500 rb.; „Elizavetgradskije Novosti“ už straipsnį apie dumą 1000 rb.; „Kazanski Viečer“ jau septintą sykį nubaustas 300 rb. ir leidėjas Gusev areštuotas; Varšavoje ant lenkų mokslinės draugijos „Motinėle“ uždėta bausmės 3000 rb. už priėmimą susivaziaviman svečių. Uždėta **a r e š t a s** ant: knygutės „A. Žubarovo paminėjimai apie 2 ają dumą“; „Sibiriečių apysakos ir eilės“; Vasiljevo apy-

sakutės „Piemuo“. **P e r s e k i o j i m a i,** suimta: literatas Kleinbort „Obrazovanie“ bendradarbis; Aksajaus stancoje, slaptoje kvatieroje suimta šešios ypatos; rasta ginklai ir pašportų blankos. Tomске keturi agitatoriai, tame skaitliuje ir kareiviai; rasta revol. raštai ir dokumentai. Gurijoje uždrausta kelt vestuves be valdžios leidimo. Kijevoj uždaryta studentų suėiga; suimta apie 400 ypatų.

Viršui einančias žinutes (toli ne pilnai) paėmė iš rusų dienraščio „Tovarišč“. Tai tik iš vienos dienos.

Skaitytojams bus aišku, kokiu keliu caro valdžia eina prie „nuraminimo“ žmonių ir kur jis nuves. Valdžia sakosi norinti žmonių ramumo. O čia gniauzia kiekvieną žodį, kurs tik buna už liaudies reikalus ištartas. Sako, kad dabartinė дума tikrai esanti tokia, kokios žmonėms reikia. O čia nedaleidžia žmonėms, kad nurodytų dumai, kaip reikia rišti valstybės klausimus. Areštais ir prispaudimais valdžia atidarys labiau savo sloginamiems valdiniam akis, ir to visuotino liaudies prabudimo nebesuvaldys nė jokios poniškos dūmos, nė veidmainingi reformų prizadai. Valdžia rengia revoliuciją ir bėda liaudei, jeigu ir ji nesirengs!

Švedija. Gruodžio 9 dieną Stockholme pasimirė senyvas Švedijos karalius, Oskaras II. Valdė savo kraštą čielus 35 metus ir atsizymėjo tykum budu. Sakoma, jog iš visų karalių ant svieta Oskaras II buvo demokratiškiausias valdonas, todėl žmonės jį pusėtinai guodojo ir galima pripažint, kad jam valdant demokratija augo. Prie jo įvyko ir Norvegijos atsiskyrimas, kurs gana ramiai perėjo. Buvo net 79 metu senumo. Sostą dabar užėmė jo vyresnysis sunus, po vardu Gustavo V.

Kynija. Dideli buriai revoliucionierių pasirodė Kwangsi provincijoje ir atėmė nuo valdžios tris tvirtoves tarpe Lungchow ir Langson. Visos apimtos revoliucijinio judėjimo vietos dabar padėtos ant karo tiesų.

Japonija. Sala Formozo nesiseka japonų valdžiai užlaikyti paklusnume. Jau keletas mėnesių ten verda revoliucija. Neužtenkant kareivių, valdžia sumanė kitokį sukilėlių malšymo būdą, ji susamdė Kynuose juodašimčius ir juos buriais nugabeno Formozon. Bet juodašimčiai ten pasirodė gudresni, negu Rusijos: jie pa-reikalavo už savo pogromus negirdėtai aukštos mokes ties. Kada japonų valdžia ant to nesutiko, tai juodašimčiai pakėlė revoliuciją prieš Japoniją.

Iš Amerikos.

K a r i u m e n ė s u l a u ž e s t r e i k a .

Goldfelde, Nevados valstijoje, buvo prasidėjęs aukso kasyklių streikas. Darbininkai turi vietinę savo sąjungą, kuri jungiasi ir su Vakarinių Anglekasų Federacija. Bet streiką tuojaus įsimaišė gubernatorius ir su prezidento Ruzvelto pritarymu užtraukė į Goldfeldą kariumenę. Gyventojai ir darbininkai nors protestavo, bet prieš atkreiptus šautuvų vamzdžius turėjo nutilti, ir streikas pasiliko užmuštas. Dabar aukso kasyklių savininkai gabenasi skebus, o kasykles saugo kareiviai. Streikas pakilo iš to, kad savininkai darbininkams netik mažai mokėjo, bet mokėjo čekiais, kuriuos tik vienas štoras tepriimdavo ir kasėjams pasidarė visai nebepakeliamas gyvenimas. Tokius klausimus mūsų valdžia tuoj išriša su kulipkų pagalba.

T v a n a s n u n e š ė
t i l t ą .

Netoli Harrisburg, Pa., ant Susquehanna upės buvo baigiamas dirbt didelis geležinis tiltas. Gruodžio 10 d., dėl storai iškritusio sniego ir paskui lietaus, netikėtai ėmė kilt upėje vanduo ir visą tiltą staugu paleido į sriovę. Ant tilto buvo 36 darbininkai, kurių dešimtis sykiu su griuvėsiais nuskendo. Sakoma, kad patviniai ir kitur Pensylvanijoje daug tiltų pagriaužė ir kitokių blėdžių pridarė.

J a p o n i j o s š n i p u k ą
s u s e k ė .

Hampton, Va., tulas vietinis gyventojas Daly patėmijo navatną žmogų, kurs per keletą dienų su šautuvu sėlinėjo po apielinkes, nuduodamas medžiojant paukščius. Akilas jankis ėmė paskui medinčių šnipinėt ir sugavo bepiešiant Fort Monroe tvirtovės plianus. Pasirodė, kad tai buvo Japonijos šnipukas.

A m e r i k o s l e n k ų
p r o t e s t a s .

Gruodžio 9 d. Chicagoje su sivažiavo atstovai nuo trijų didžiausių Amerikos lenkų organizacijų: „Związek Narodowego Polskiego“, „Zjednoczenia Polsko-Rzymsko-Katolickiego“, „Stowarzyszenia Polakow w Ameryce“, teipgi ir nuo kai kurių laikraščių. Susivažiavimo tikslas — išrasti kokius nors budus pagalbos nešimo persekiojamiems Vokietijoje lenkams. Nutarta: išrinkt nuo visų organizacijų komitetą, kurs rinktų nukankams aukas, ir parašyt Vokietijos valdžiai protestą vokiečių, prancūzų ir anglų kalbose.

K a r i u m e n ė n y k s t a .

Amerikos armija žymiai eina skistyn. Generolas Ainsworth, vienas armijos atstovų padavė dabartiniam kongre-

sui raportą, kuriame sako, jog Amerikos armijoje nepritenką 20.535 vyrų (viso dabar yra 50.190). Jaunuomenė, anot gen. Ainsworth, baidantisi armijon stoti dėl mažumo algos ir pareigų sunkumo. Rodija todėl kongresui — arba pasirupint įvest priverstiną karavijos tarnystę, arba algas karaviviams pakelt.

P a d e r e v s k i s ,
m o t e r ų k a n k i n t i n i s

Garsus lenkų pijanistas, Ignas Paderewski, davinėja dabar Amerikoje koncertus. Pinigai tik žeriasi į gabaus artisto kišenę — nes nuovakaro ima po 5.000 dolerių. Viena nelaimė, tai kad jo pijano skambėjimas įjautrina jankių buržujų pačias ir dukteris, kurios po koncertų lipa net ant pagrindžių ir biedną artistą dusina ideališkais bučkiais. Iš to Paderewskis įgijęs moterofobiją (baimės moterų ligą) — dabar neinaš visai nuopagrindžių, jeigu dar matys kur stovi kokia moteriškė auditorijoje.

S i n c l a i r v ė l a n t
m ė s i n i n k ų .

Raštininkas Upton Sinclair, garsus autorius novelės „Rais tai“, vėl rašo apysaką, kuriai tema bus: kokią įteknę Chicago pjo vinyčios padaro ant tūnai dirbančių merginų motiškumo. Romaništo draugai sako, kad minimas veikalėlis padarysiąs nemažesnę sensaciją už „Raistus“.

A l u s p a b r a n g s .

New Yorko bravarninkų biuras apskelbė pakelsiąs kainą ant alaus, teip lygiai, kaip kiti bravarninkai jau tą padare porą mėnesių atgal Pensylvanijoje ir New Jersey. Esą viskas ir jiems pabrangę: darbininkams algos (?), arkliams pašaras, bendoriai bačkutėms pakėlę kainą nuo \$2 50 iki \$3.65. Na, o ant galo,

nežiurint į Amerikos žemdirbystės sekretoriaus Wilsono aprokavimus puikių užauglių, miežių šiemet užaugę mažiau už pernai, ant 40 milijonų būšelių. Menama, kad smuklėse stiklą kainuos po 6 centus, ar parduodami po 5 c. sumazys stiklus. „Pantukes“ arba visai panaikys, arba mažai teuos.

(sz lietuviszku dirvu Amerikoje

Farmington, W. Va.

Kaip jau „Vienybėje“ buvo minėta, gruodžio 6 d. ties Monongu kasyklėse atsitiko baisiausi eksplozija. Trenksmas ir griovimai traukėsi žvelas dvi valandi, ir buva tokie smarkūs, kad net ant oro murus išnešiojo per 50 sieksnių, kuris inžiną priveizėjo, nutrenkė į upę per keles dešimtis sieksnių. Kasyklėse buvo apie 800 žmonių (kiti kalba, kad 500), tai visi ir žuvo.

Toje katastrofoj žuvo, kiek dazinota, 8 ir *lietuviai*: trys broliai: Petras, Mikas ir Jonas Martikonis, o kiti buvo kokieneseniai iš Chicagos atvažiavę. Šiaip, daugiausia buvo — italai, ungari, slovakai, etc.

Priežastis tos baisios nelaimės, sakoma, paėjo iš užsidegimo garų nuo atviros lemputės. Bet pati šakninė priežastis paeina iš valdžios kaltybės: inspektoriai neva pereina kai kada per kasykles, bet valdžia niekuomet neprispiria kompanijų švariai užlaikyti galerijas, pilna visur dulkių, niekuomet nelaisto, gazą leidančių skylių neužkamšo; prieg tam leidžia dirbt visai neapsipažinusius su tuom darbu žmones; kokie grinorėliai dar ir pypkes sau kurina.

Kunigėliai tvirtina, kad visokia valdžia nuo Dievo esanti įstatyta. Ant praktikos matosi tikra tiesa: valdžia moka tik darbininkus smaugt, du-

sint, kart, kankit, lupt, nelaisvėn vargdienius pardavinėt ir dar jei kokia, glamonėdami, kapitalistus, net čielais šimtais tu vargo pelių Dievui pasiunčia. Stropiai, ta valdžia Dievui tarnauja, duoda riebias aukas. Ačiū Dievui už tokią valdžią. Tiktai kunigams dabar pridėrėtų ir Dievo prisakymuose biskį padaryt permaina: vietoje „neužmušk“, turėtų buti „mušk kur gali ir kiek gali“...

Petras Cicilikas.

W. Lynn, Mass. Baliai...

tai ir viskas pas mus, kas išrodo įdomesnio. Lapkr. 28 d. „padėkavonių“ dieną ir mūsų vietiniai lietuviai dėkavojo Dievui, parengdami vardu „Šv. Kazimiero“ susišelpiamosios draugijos balių. Pribuvo ir iš kitų „šventų“ draugijų lietuviai: Petrinės, Laurinės, Saldžiausios širdies ir kitų. Balius tęsėsi čielą 12 valandų — šventai, nebedieviškai: išgėrė 26 bačkas ir 40 skrynių alaus. Šokt ir gert — tai buvo baliaus programos. O draugijų konstitucijoje rodo, kad reikia platint blaivystę, apšvietimą ir rupintis lietuvių vardo pakėlimu. Pasiziurėjus į vilnismis plaukiantį alų per lietuvių kaklus ir baliuose stovinčius prie durių, užrietusius buozes storus policmonus, matosi kaip mūsų konstitucijų įstatai pildosi ir prie kokios ateities nebedieviai lietuviai slinksta.

Vietinis „Ukėsų Kliubas“, jau 3 čias mėnuo laužo sau susirinkimuose galvas, kaip čia išsisukt nuo policmonų širdingos prieziuros, kurie ot jau kelinta savaitė kaip styrinėja nedėldieniais apie kliubą ir sėka paskui svyruojančius iš kliubo lietuvius, apsunkusius nuo per didelio „ukėsystės“ prisisiurbimo. Kliubo vadovai neprošalį butų bent keletą nedėldienų ir sausai praleisti, kad nukreipt tik smilios poli-

cijos atidzia; bet didzioma „ukėsu“ varo agitacija už senovės tvarką, sako: „jeigu mes neturėsime nedėliomis kuomi liežuvį atvilgyt, tai klubas negalės ilgiau išsilaikyt ir sugrius“. Tokios nuomonės didzioma sąnarių.

Apšvietos reikalų mūsų klubas irgi neužmiršta: nupirko už 100 dol. biliardus. Las link įkurimo knygyno ar laikraščių, tai mūsų klube išsidirbo nuomonė, kad tie dalykai visiškai prie apšvietos nepriklauso; vėjavaikiai ar ten kokie bedieviai pramanė, buk tai knygos ir laikraščiai žmones šviečia.

Neprikiš niekas mūsų „ukėsu“ klubui, kad neparengia prakalbų! O kaipgi. Gruodžio 9 d. buvo visuomeniškas susirinkimas, kur kalbėtojas — P. Stonis iš Bostono pamokino, kaip padaryt draugijoms pinigų, — esą: „jūs nežinot, kaip mes, Bostono parapijonai padarėm su fėrais iš 500 dol. — \$3.000. Reikia tik išrinkt jaunas, dailias merginas ir paduot joms tikietus pardavot; mergina suprantanti politiką ir norėdama daugiau išparduot tikiety, duodasi pirkėjui pasimieluot, pasisparnuot, pasigrumt ir t. t.“. Teip, sakė, eina pas mus biznis po perkuonų!.. Antras kalbėtojas p. Miglinas vėl išėjo ir su politika, — girdi, visi W. Lynn'o lietuviai turi balsuot už demokratą majorą, nes jis, kaip advokatas, pagelbės lietuvių provose. Buvo pakilę iš publikos atsišaukimai, kad kalbėtojams galima šiokios-tokios klaidos užmesti. Bet pirmėdis užčiaupė kritikoriams lūpas, apreikšdamas, kad jo valdymo laiku kritikos nėra reikalingos.

Darbai eina labai menkai, ir laukiam da blogesnių laikų.
Lynno Vergas.

New Britain, Conn.
Siame miestely darbai visiškai

sumažėjo; trumpina dienas savaitėje, trumpina ir dienos valandas. Dirbtuvės, kurios dar ir dirba, žada sustoti ant kelių savaitių, o gal ir mėnesių. Žmonės bedarbiai vaikštineja rūpesčių apimti; jeigu teip ilgiau užsitęs, tai ne vienam reikės ir bado paragaut. Daugelis, kurie turi susitaupę kokį centą, keliauja į tėvynę; bet dėl laivakorčių tokos kiti da užsilieka.

Nors lietuviai ir neramūs, vienok gruodžio 8 d. buvo parengę dar ir prakalbas, ant kurių pasikvietė kalbėtojus: J. Perkuną iš New Yorko ir J. Grinių iš Brooklyno. Žmonių prisirinko pilna svetainė. Nesulaukiant kalbėtojų, publika pradėjo nerimauti. Todėl tapė užkviestas vienas iš LSS. kuopos draugas, S. Stankevyčius, kurs iš pradžių kalbėdamas keletą sykių suklydo, vienok paskiaus gerai užbaigė; aiškino apie darbininkų su kapitalistais sątikius, ragino rištis į vieną ryšį, kad būtų pasekmingiau kovot prieš darbininkų kliašos išnaudojimus. Toliaus, aiškino, kaip kunigija žmonių reikalus parduoda ir ant dolerio net Dievo prisakymus išmaino: sakyta: „ne užmušk“, o jie laimina einančius kitų zudyti. — Žmonės atidziai klausėsi ir vis lukinėjo dar apgarsintų kalbėtojų. Nepribuvant šiems, LSS. draugai ėmė kuoptis į kruvą ir teirautis: kas čia pasidarė su pasizadėjusiais atvykti kalbėtojais. Tą matydami ir susirinkusieji pradėjo kilt iš vietų, iš ko pasidarė netvarkė ir S. Stankevyčius turėjo užbaigti kalbą. Paskui, nors buvo įnešta, kad įžangos pinigų paskirt revoliucijai, vienok didziomai nepritarus, visi penktukus atsiėmė ir neužganėdinti išsiskirstė, visai kalbėdami...

O mūsų lauktieji kalbėtojai — J. Grinius, visai nepri-

buvo. J. Perkunas pribuvo devintoj, kada tuščios sienos bebuvo.

Nesuprantama, kodėl mūsų kalbėtojai tankiai savo pradžėjimų neišpildo. Sivedžiojimai vieno žmogaus yra negerai. Bet kiek sykių yra negerai sivedžiojimai minios?

Lietuvaitė.

Wilkes-Barre, Pa. Neziurint į finansinį Amerikos krizį, pas mus (anglių kasyklėse) darbai eina po senovės ir neblogiausi uždariai; darbininkai dar gali pasidaryt neblogą gyvenimą. Tik tai nelaimių, tai visokių atsitinka. Štai lapkr. 23 d. krisdamos uolos pamušė Joną Liaukų, kuriam baisiai sukapojo visą galvą, pečius ir koją nulaužė. Antras vėl, Jonas Matulaitis su savo pagelbininku papuolė: užsidegė gazai ir teip pavojingai apdegino abudu, kad vargiai beišliks gyvi. O kur kitų tautų darbininkai, anglai, lenkai, vokiečiai, etc., — beveik kasdien veža po 2-3 į ligonbutį. — Tai vis kapitalizmo aukos.

Pasm us visos pagelbinės draugijos nutarė ant savo mitingų — nepriimt naujų sąnarių ir išmest senus. Kātrie nepriš rašys į anglekasiu uniją. Mat, kai kurios draugijos turi savo konstitucijose tam tikrus įstatus, kad visi sąnariai anglekasiai turi priklausyt į uniją. Butų labai gerai, kad ir kitur draugijos teip padarytų.
Žebris.

Lafayette, Colo. Šitas miestukas stovi nuo Denverio atstui 22 mylias ir gyventojų turi apie 1200, — daugiausia lietuviai ir lenkai. — Lietuvių apšvietimas čionai apverktam padėjime, labiausia pas moteris. Nematysi čionai nė lietuviškų knygų nė laikraščių. Geria.

Uždariai neperblogi: gali uždirbt nuo \$3.00 iki \$5.00 už

8 valandas; o kurie dirba iš kompanijos, tai gauna po \$3.00 ant dienos (8 val.). Vienok privažius iš kitur žmonių, randasi ir be darbo.

Lapkr. 21 d. čia numirė tušas lietuvis V. Mickevyčius, dar nesenei vedęs vyrukas. Velionis nors gerai dirbo ir uždirbo, vienok nepriklausė prie jokios susišelpiamosios draugijos; todėl palaidojimui pinigų reikėjo nuo žmonių kolektavot.

Nuo šito miestuko į pietus per 3 myles yra antras — 1500 gyventojų. Tėnai irgi tokie pat darbai ir uždariai. Ir ten yra lietuvių keletas šeimynų ir vienstipių; bet tuli visai jau ištautėję. Nė laikraščių, nė knygų ir čia nematyt. Trina alkunėmis smuklėse barus.

Oras šiose apielinkėse — gražus. Sniego dar nėra. — Kolorados bankai pinigų neišduoda, — išmoka tokioms popierėlėmis. Tas padarė tarp žmonių nemažai triukšmo.

J. Šupaila.

LIETUVIU KATALIKU FEDERACIJOS AMERIKOJE KONGRESAS.

Lapkričio 27-28 d. 1907, atsiuvo Scrantone, Pa. Lietuvių Katalikų Federacijos Amerikoje, teip vadinamas „kongresas“.

Delegatų, su klebonų uztvirintais mandatais, buvo 64. Vieną delegatą butent iš Plymoutho, Pa., nuo „Vytauto“ Dr-tės, atmetė, — mat pasirodė, kad jo mandatas nebuvo klebono uztvirtintas.

Apleizdamas pradžia kongreso, kaip prasidėjo nuo iškilmingo mišių išklausimo ir paskiaus svetainėje nuo „Sveika Marijos“ atsiklaupus sukalbėjimo, pereisiu prie pačių kongreso „darbų“.

Kad pribuvo visi apielinkės lietuvių kunigai, tai teipgi nebus naujiena. Kun. Kuras ati-

darė „kongresą.“ Išrinkus kun. Kaulakį pirmasėdžiu, Gudaitį ir dar kitą kokį kunigą sekretoriais nutarta posėdžius, pradėt po pietų. Reikia primint, kad šale svetainės labai parankiai pasidavinėjo alus, delegatai visą laiką ten nepamišdavo užsukt ir pusėtinai linksmų išrodė.

Prasidėjo svarstymai nuo kun. Pautieniaus prakalbos. Susivaziavimuose įžengiamoji kalba visuomet esti labai svarbia laikoma, nes ji paskui pakreipia ir bendrą darbą į vieną tam tikrą pusę. Todėl nebus iš kelio, nors trumpai, kun. Pautieniaus kalbos turinį perduot.

Atsistojęs, pratarė: „Nieko nežinau, ale vis ši-tą pasaky siu, kaipo bobelė apie bobelės. Ale sakys: ką tas praskustgalvis žino, ot ir Lietuvos bobelė ir žydėlis tiek gali pasakyt.“ Paskui tik štai, ir sušu. ko: „Gelbėkim tėvynę Lietuvą! – uždėdami Lietuvoje banką, idant žmonės galėtų pasiskolint pinigų ir atpirkti žemę nuog ponų, – kad nepatektų žemė į rankas maskolių ir vokiečių. Kaip tas ponas, Gauronskis...*) surinkęs Lietuvoje pinigų, išveža svetur ir pragrajina. Gimdė Lietuva milžinus: Vytautą, Kosčiūšką, Mickevičių ir kitus, – visi jie atidavė lobį ir protą svetimiems; dėlto šiandien Lietuva teip žemai nupuolė ant proto ir turto. Dabar vėla atsirado baisus tautystės ir katalikystės priešas – socializmas ir anarkizmas. Tie tamsuoliai**)..... šaukia: broliai darbininkai! iškimes į socializmą, o apturėsime

*) Apleidžiame tą vietą, kur korrespondentas perduoda žodis į žodį oratoriaus nurodymus, kaip ir ant ko tapė Gauronskis padarytas.. Peršlykštu rašte tas išreikšt Red.

**) Cionai vėl apleidžiam oratoriaus išaiškinimą, kur nurodo, kieno socialistai yra vaikai ir kieno ant ko padaryti...

rojų ant žemės ir valgysime pautienę su lašiniais...“

Užbaigė kalbą be jokio rimto nurodymo, teip nulaužė, kaip ir pradėjo. Visi federacijos sąnariai pliauškeno delnais, tik vienas kun. Saurusaitis pasipiktino ir prašė, kad tokių kalbų neleista būtų daugiau kalbėt.

Tėmijau į viso „kongreso“ darbus, supratau maždaug sekančius kunigų (ne kolektyviškai išdirbtus) projektus:

1. Atrast budas, kaip reikia suvienyt visas susišelpiamosias draugijas ir jų gyvenimą pavesť po vienu išdirbtu programu, kuris, suprantama, bus rėdomas per parapijų klebonus.

Tam tikslui išrinkta is penkių vyrų komitetas, kurs turės sutaisyt mineta programą:

2. Parkviest iš Lietuvos (tą įnešė kunigas, kurio pavardės nežinau) du kunigu ir vieną studentą, kurie rinktų pinigus statymui bažnyčių Lietuvoje ir platinimui kunigų vedamo mokslo. Tą kongresas atmetė; net ir dauguma kunigų stovėjo už atmetimą, sakydami: gana turime darbo, o pinigai patiems reikalingi.

3. Tas pats, man nežinomas kunigas pakėlė klausimą apie Amerikon ateinančių lietuvių priežiūrą ir blogą su jais apsiėjimą emigracijos namuose. Palikta be apsvartymo.

4. „Neteisingų“ kunigų pašalinimas iš vietos buvo pakeltas, ir kaipo visiems kunigams gerai suprantamas, beveik neleistos buvo nė ant svarstymo. Beveik vienbalsiai nutarta atiduot tokį opų dalyką į rankas tam tikro komiteto. Tokį komitetą išrinko iš trijų kunigų: Cėpanonio, Kaulakio ir Vizgirdos.

5. Kiekvienoje parapijoje ir šiaip viešuose susirinkimuose daryti pinigų rinkimas, parėmimui lietuvių seserų (mūnyškų) kongregacijos. Vienbalsiai paremta.

6. Po kunigų ir seserų globa rengt Amerikoje lietuviams augštesnes mokslavietes. Paremta.

7. Pritarta kun. Staniukyno kalbai, kurioje išniekintos viešos valdžios mokyklos, nes be seserų globos čionai vaikai išmokstą tik tai „tėvams ir bažnyčiai nepaklusnumo“, ir išaugą tik socialistai ir anarkistai. Tuomi vėl mat patvirtino būtina reikalingumą lietuviškų seserų. Visi kunigai ir jų užtvirtinti delegatai pritarė vien nu balsu: „teip, teip.“

8. Philadelphijoj apklaustas kongregacijai senas seserų pračiškonių namas, kurį parduodą už 12.000 oo. Čionai buvo pasidarę nedideli ginčiai: kun. Staniukynas, tą namą apžiūrėjęs ir pranešė, kad jam pasirodęs visai seserims netinkamu: esą sušvinkęs ir nėsą sodno pasivaikščioti; pridurė net kad lietuvis seseris ten neisia, nes jis esą apie tą klausę. Bet jam užginčino kun. Kaupas, sakydamas, kad seseris esą sudėję vyskupui prisieję gyvent beturteje ir paklusnume; todėl iš jų pusės tas streikas visai nevietoje. Vienok visas tas klausimas pasiliko atidėtas ant tolesnio, nes ir pinigų dar tėra \$5000.oo. Tik vėl išrinko parupinimui namo komitetą iš šių kunigų: Čėpanonio, Kaulakio, Pautieniaus ir Vizgirdos.

Tai ir viskas, kiek man regis kongresas „padarė.“ Beje, pamiršau primint, jog federacijos organu priimta „Žvaigždė“, kuri pasistengs da ir kongreso darbų sujieškot daugiau negu aš pranešiau.

Centro komitetan išrinko: prez. kun. J. Kaulakį; vic-prezid. Valukonį; susinešimų sek. kun. A. Kanpą; finansų sekr. kun. Sutkaitį; išdin. Vaišnorą. Trečias kongresas bus laikomas Pittsburge, Pa.

Buves „kongrese“ socijalistas.

Tėv. Myl. Dr. reikaluose

Baltimore, M. d. Vietinė TMD. kuopa mėnesiniame susirinkime gruodžio 7 d. nutarė skirti kandidatais į cen kom. sekandčias ypatas: pirmasėdžiu T. Astramskį iš Philadelphija, Pa.; išdininku M. J. Damijonaitį iš Chicago, Ill., po kaucija \$500; į literatišką komitetą J. Ilgaudą iš Chicago, Ill. Organu meldžame „Vienybės Lietuvninkų“ ir ant toliaus patarnauti.

Komitetas.

Matant, kad daugelis išstato mane kandidatu ant TMD. prezidento, šiuomi aš pranešau, kad nuo to atsisakau.

T. Astramskas.

Johnston City, Ill. Męs vietiniai lietuviai birželio 3 d. š. m. sutvėrėm iš keleto draugų TMD. kuopą ir aš, žemiau pasirašęs, pasiunčiau p. Kaziu nui įmokėtus pinigus. Bet atskaitos iš tų jokios nematėm. Rašiau kelis kartus įdėdamas atsakymui krasos ženklelį, bet veltui. Del geresnio persitirnimimo užklausiau krasoje, ar tie pinigai priimti? Krasoje atrado, kad priimti VI.25.07. Matyt išdininkas da iki šiam laikui vis nesuspėjo pakvituot. O gal ir visai nemano tą daryti? — Tai matote, broli ai, kur mūsų apšvietimas dingsta — Tėv. Myl. Dr. tės virš ninkų kišenėj. Už knygeles, ką negavome, lauksim — po mirčiai gal rugia's atpjaus...

A. Ambrozus.

Krasos dėžutė.

Socijalistu Komitetui. Žinutę iš Girardvillės sutrumpinome ne dėlto, kad „Žvaigždės“ bijojome, kaip Tamistos manote, bet dėlto kad tą patį norėjome trumpai pasakyt, kas Tamistų buvo ištęsta.

B. Barniško. Eilutes gavome. Dėlei tulų tekniškų kliučių prieš kalėdas, kaip norite, nepatalpinsime. Vienok, šiek-tiek pataisinėjus, su-naudosim vėliaus.

Laimingas žmogus.

Par. Ella W. Wilcox.

Ar tu manaisi esąs laimingas? Ar samprotavai kuomet nors, ko tu patsai esi vertas?

Ar tu peiki save, jog neįstengei sukrauti jobių milijonus, arba kad neišradai skraidomųjų mašinų, ar kad neįkurei mokyklos arba knygyno?

Jeigu tu esi vyras ir vaikų tėvas, tai užduok sau vieną, du ar tris klausimus, ir bandyk ant jų pats teisingai atsakyti. Ir kada pats ant savo klausimų atsakysi, tai tie atsakymai tau ir parodys, ko tu esi vertas ir kokia tau priguli ant svieto vieta.

Paklausk savęs: 1) Kaip aš išpildžiau prizadus duotus prieš šliubo priešais altorių? 2) Kaip aš stengiausi padaryti geru vedusiojo gyvenimą? 3) Jeigu mano vedimas nelaimingas, iš kurios pusės aš pats jį pabloginau?

Buk pats savęs apskundiku, liudyk priešais save ir neglostydamas savęs teisk save.

Išiklausyk gerai į savo liudijimus ir įsigilink į savo bylos faktus.

Gali but, kad tu jėmei sau už pačią skaisčių veidą, užpakaly kurio tik truputis smegečių tėra.

Gali but, kad tu pats tobulinai išmintyje, o pati nėjo žingsnis-žingsnis su tavimi.

Bet pasiziurek pats į save, ar stengeisi tu, išplėtoti savo pačios sąmonę, ar vedei tu ją į platesnius minčių laukus? Ar bandei nuolatos ir kantriai padaryti iš pačios sau draugą, kurs tavo gyvenime teip yra reikalingas?

Ar dalinai su jaja savo protiškais pasismogėjimais; ar nurodei jai tas knygas ir žmones, kurie ir tave užvedė ant geresnio kelio?

Dabar apie tavo vaikus.

Ar esi tenkinas jaisiais?

Gal žinai jie nepaklusnūs, šiurkštūs ir nemeilūs?

Gal žinai jie visai nenori tą daryti, ko tu nori?

Čionai vėl priveskie save prie tiesdario grotų ir kvošk save.

Juk tu turėjai laiką ir progą padaryti savo kudikius tokiais, kokiais tu nori, kad būtų.

Jie atėjo ant svieto su nesu-sitvarkiusioms smegenimis ir neišplėtotoms mintimis.

Jie buvo teip minkšti, kaip vaškas; galėjęs butum iš jų daryti viską, jeigu tu tik tai su laiku tą butum supratęs.

Valanda po valandos, diena po dienos, savaitė po savaitės, mėnuo po mėnesio, metai po metų, mintis kudikiu vystėsi ir plėtojosi.

Jeigu tu patsai į juos sargiai netėmijei, jeigu nedavinėjai kantriai jiems pamokinimų, nevedei jų proto geru keliu,— tai negali ant jų guosties, negali ant jų nusiskųst, ne jų kaltinti, kad jie teip išsidirbo, kaip pašalinės įtekmės ant jų veikė.

Pajimkim fotografiską kamera. Jeigu mes jos nenustatysim ant to, ką norim nujimt, tai ji nujims, kas papuola.

Tas pats yra su kudikio sąmone,— ji pagriebia viską į save, kas tik pasipina, jeigu tu nemokysi kudikio surinkt savo mislis ant tokių ir ant tokių daiktų, jeigu joms nepaduosi rėmų.

Jeigu su laiku pradėsi gerai vesti kudikio mintis ir čiepyti gerus įpročius, tai padarysi kudikio budą ir pasielgimą kaip tik tai tokius, kokių tu nori.

Nors kudikis būtų prigimęs nuo tavęs arba motinos audringas ir arzius ypatybes, tačiau be perstogės jį vedant išmintingu suvaldymu ir nuolatiniu pridabojimu jo žingsnių (teip kaip opatas Fenelon išauklėjo Liudviko V. Prancuzijos karaliaus tėvą, tu gali padaryti savo kudikį savaldybės pavyzdžiu.

Prie Rusijos kankinių statistikos.

Per paskutinį penktą mėnesį „tarp duminio“ perijodo, spalinių, sulyg laikraščių ir telegramų paduotųjų žinių, caro valdžios represija paėmė sekančių skaičių sau žmogiškų aukų iš Rusijos liaudies:

Pasmerkta miriop karo apskričių teismais204

Nužudyta sulyg tų ištarinių74

Mirties bausmė pakeista:

8-nioms ypatoms katorga ant viso amžiaus, 9 nioms — katorga ant apriboto laiko, — sykiu imant ant 149 metų; į areštantų skyrių 2 ypatos ant 8 metų; 1-na ištremta.

Katorga pamainyta mirties bausme vienoje vietoj (Kijeve), kur buvo pasmerkta 8 niems metams katorgos už sargybinio užmušimą.

Tokiu budu, paskutinis mėnuo antrosios „tarpdumijos“ atsizymėjo milžinišku skaičium pasmerkimų mirties bausmei. Pirmais 4 riais mėnesiais šio metlaikio buvo:

birželio mėn. mirties bausmei pasmerkta110

liepos.....151

rugpiučio107

rugšėjo142

Nužudyta:

birželio 30

liepos.....108

rugpiučio 62

rugšėjo 40

Nubausta per spalinių kitokiais budais viso.....785:

Laikiniai katorgai236

visam amžiui..... 62

ištremta..... 30

į areštantų skyrius ...130

į disciplinos batalijoną.. 11

tvirtovėn114

kalėjiman167

areštan 35

Tokiu budu už revoliuciją ir valdžiai pasipriešinimą per spalio mėnesį pasmerkta kentėjimui Rusijoje.....989 žm.

Brangi 3 čioji duma! (Žinios imta iš „Tvoarišč“).

AUŠRAI ATEINANT.

Kada mums ta žvaigždė Užtekės malonės?

Kada visus priešus Nusikratys žmonės?

Kada mes nustumsim, Tų vargų sunkumą,— Suvargę, sunykę Išvisim šviesumą?

Kelkis, darbininke,— Ko dar snuduriuoji, Valdžios apsvaigintas Pats sau užliuliuoji!

Atsibusk iš miego, Snudą nus'kratykie,— Rasi savo kelią, Tik knygas skaitykie,

Atrasi sau galę, Pabusi iš naujo; Neduosi plėšikams Ciaupyt tavo kraujo.

Vargdienėlių žmonių, Skurdžių ir artojų, Nuplyšę drabužiai Ir vyžos ant kojų.

Ner iš ko patogiai Kuną aprėdyti, Visoki besočiai Speja mus apryti.

Karietose laksto Arkliais nupenėtai— Iš žmonių prakaito Pinigais sudėtais.

Baisias kares kelia Dėl naudos didesnės, O mums vis užkrauja Mokestis sunkesnes.

Viską išėikvoję Kada nebetenka, Tai ir vel iš mūsų Po bažnyčias renka.

Ir tie kunigėliai Po valdžia maskolių, Gyvena su caru Vienybėje brolių.

Meiliai susijungę Į juodą draugystę,— Kankina, kamuoja Visą viešpatystę.—

Ak, broliai, gana bus Ilgiau bekentėti! Argi mums nelemta Laimę paregėti?...
J. Mzk.

Laiškai į Redakciją.

Garbi „V. L.“ Redakcija!

Skaitant laikraščius ir knygas, jeigu kur buna aprašoma kas labai įdomaus, tai sakoma, kad tai yra „aštuntasis pasaulio stebuklas“. Ką tas reiškia? Ar tai buvo kokie kiti kada nors labai dideli „septyni stebuklai“? Jeigu buvo, tai kokie.

Žingeiduoilis.

„Septyni pasaulio stebuklai“, sulyg senovės raštininkų nuomonės, buvę šie:

1. Egipto piramidės.
2. Babilionijos kibantys ant oro sodnai.
3. Dijanos dievnamis Efezoje.
4. Jupiterio stovykla Olimpijoje.
5. Mauzolėjus (paminklas ant grabo Halikarnasoje).
6. Kolosas (milžiniška stovykla) Rhode.
7. Pharoso bokštas Aleksandrijoje.

Ištikro tie septyni stebuklai nebuvo kokiais viršprigimtais stebuklais, kokius šiandien dievoti žmonės tiki buvus, tai yra ką nors atsitikus iš dangų valios, bet tai buvo stebėtiniausi daiktai žmonių rankomis padaryti, kuriuos pamatyt ilgus amžius plaukdavo minios žmonių iš visų pasaulio kraštų.

Redakcija.

Nauji raštai.

„Didysis Marijos kalendorius katalikams Lietuviams bey Žemaičiams metui 1908“. New York. G. Klein & Son.“

„Šaltinis“ kas antrą mėnesį išeinąs raštas paskirtas gilesniam gyvybės pažinimui. Metai III. N. 4-5, Liepos- Spalio 1907. Leidžia V. Storost, Tilžė.

GUDRI NAŠLĖ.

JUOKAŽAISLĖ
DVEJOSE VEIKMĖSE.

PARAŠYTA IŠ TIKRO ATSTITIKIMO LIETUVOJE.

Aleksandro Gužučio (Fromo).

(Tąsa).

BARSUKOVAS (*priejęs greitai prie Bitei*): Milostivy gosudar.7) Aš jums klausiu, kas jūs tokie? (*mušdamas sau į krutinę*): Aš esu rusiškas urėdininkas, o jūs kas tokie?

BITE (*pakilęs*): Aš nesuprantu tamistos; eik sau po šimto velnių!...

BARSUKOVAS (*lįzdamas Bitei į akis*): Milostivy gosudar! Aš jums klausiu, kas jūs tokie?

BITE (*lengviai atstumdamas nuo savęs Barsukovą*): Eik nuo manęs po šimto velnių!

BARSUKOVAS (*vėl lįzdamas Bitei į akis*): Milostivy gosudar, k-a-as jūs esate?

BITE (*pasispiaudęs į ranką, užgauna Barsukovą per žandą, sakydamas*): Še tau, susivėlėli, — nelįsk į akis! (*išeina iš triobos*).

BARSUKOVAS (*greitai atsokęs ir susigriebęs ranka už žandą*): Karaul! Vojennaja sila!.. Piatistsotsky, U-u-u!8) Palauk aš tau išpleškinsiu žandus! U-u-u!

MIELIAUSKIS (*greitai įbėgęs*): Ko tu čia šauki! Ar į snukį gavai?

MENČIENE (*į puolusi grįžion su išgąsčiu*): Kas čia da gvoltas?

BARSUKOVAS: Teip, į snukį!.. Ne! aš jį bučiau užmušęs! — Piktadėjis, padarė tokią neviežlyvastį, kad man net kibirkštis pasirodė iš akių. Nedovanosiu tam razbaininkui, aš jį užmušiu!...

MIELIAUSKIS: Nutilk, Barsukovai ir eik prigulti.

BARSUKOVAS: Menčiene, tamista užleidai ant manęs razbaininkus... mano koja nebus įkelta daugiaus į šituos namus!

MENČIENE: Aš esu niekuom nekalta; o su tamistos buvojimu mano namuose, kaip patinka. Maža pragaištis, trumpas gailėstis.

BARSUKOVAS: Ar teip! A-a! pas tave susieina razbaininkai, socialistai ir maištininkai!... Pamatykite, kas bus. Duosiu žinią žandarams į Raseinius!... (*išbėga kolidamos*).

MIELIAUSKIS (*dainuodamas*): „Sudiev ruta, sudiev mėta, sudiev graži lelijėle“. (*juokdamas kalba*): Tai mūsų Barsukovas gavo puikų atstatymą, kaip katinas nuo pieno puodinės. — Kas čia tarp jiedviejų pasidarė? Kur yra Bite?

MENČIENE: Nežinau. Pykstu ant jo, kam padarė toki negerumą namuose. Kam man to reikia?

MIELIAUSKIS: Atlaidi yra moterų širdelė, jos dovanuoja vyrams visus nusidėjimus. Tik saugok, Dieve, žvilgterėti į gražias akeles kitos moteriškės, ir pamesti vilnones pirštines arba škarpetkas, nes ant teip nusidėjusių vyrelių nėra jau jokio susimylė-

7) Malonus pone.

8) Vaktui! Kariumenės galybė!.. Kliučvaite — bėk šel!

jimo, — tie nabagai gauna nuo savo pačių tokį pamokslą, kad atsinori jiems klausyti ir bažnyčioje pamokslų per čielus trejus metus.

MENČIENE: Vyrai tankiai yra verti ne tik pamokslų, bet ir jausmingesnių persergėjimų. O ką męs, nabagės, jiems padarysime: tvirti, kaip ažuolai, o pikti, kaip ožiai. Visas mūsų ginklas — kalbėti ir verkėti.

MIELIAUSKIS: Bet tiedu jūsų ginklai labiaus mums yra įkyrus. (*Bitei įeina*). Štai ir kaltininkas. — Ką tu, broleli, padarei tam knarkliui Barsukovui, kad jisai pakėlė tokį gvoltą?

BITE: O ką — nieko. Pradėjo lįsti į akis. Tris sykius sakiau — eik tu po šimto velnių. Neklauso, judošius. Neiškenčiau ir sykių reziau per marmužą.

MENČIENE: Ne, neišpuolė tamistai daryti ermyderį namuose. Iš to kils visokios kalbos, kurių aš labai nenoriu.

BITE (*bučiuodamas Menčienei ranką*): Nėpyk. Kotrinėle, pasikarščiauvau; o antrą pasakius — nenorėjau, kad tasai luderis čia vaikščiotų ir pramanytų visokias kalbas, kurios galėtų ir mūsų draugiškumą paardyt. — Aš norėčiau rytoj paduoti užsakus ir kad jiems išėjus tuojaus būtų mūsų vestuvės. Ar pritarsi tam, Kotrinėle?

MENČIENE: Tegul bus pagal tamistos, Antanėli, norą.

MIELIAUSKIS (*pašokęs greitai*): Aš, budamas tu sutartuvių liudytoju, (*perimdamas sužieduotinių rankas*) perimu jūsų rankas ir išreiškiu jums mano širdingus linkėjimus viso labo.

BITE ir **MENČIENE**: Dėku ponui už gerą velijimą.

MIELIAUSKIS: Duok, Dieve, jums meilėje ir sutartėj gyventi. Moterystė tada yra laiminga, kada ją suvienija tikra savitarpinė meilė, o ne pašaliečių įsikšimai. Tu brolau, Bite, vezdamas našlę, pasižadi buti jos vaikų globėju, dėlto buk jiems geru tėvu, o ne blogu patėviu; kad neišsipildytų ant tavęs senovės žmonių priezodis: Našlės duona ne visiems eina kunan.

BITE: Stengsiuosi išpildyti mano prizadus.

MIELIAUSKIS: Ar atvažiavo dėl manęs padvada iš dvaro?

BITE: Jau valanda kaip laukia tamistos.

MIELIAUSKIS: Dabar pasilikite sveiki, reikia jau važiuoti. (*apsivelka ir paima kepurę*).

MENČIENE: Pons daktare, ant laimingo kelio turime išsigerti. (*užgeria*) Sveikatą gražią!

MIELIAUSKIS (*priimdamas čerką*): Dėku, matušaite. Sveikas, Bite! (*išgeria*).

BITE: Dėkavoju ponui!

MIELIAUSKIS (*paduodamas čerką*): Gerk, broleli. (*Bitei išgeria*). Darykite vestuves ir gyvenkite sveiki. Už keletos nedėlių, budamas toj pusėj, ir pas jus užvažiuosiu. — Sudiev! (*paduoda ranką Menčienei ir Bitei*).

BITE ir **MENČIENE**: Sudiev, sudiev, ponuli. Prašome neaplenkti mūsų.

MENČIENE: Aš poną išleisiu ir pažiūrėsiu šien-grebėjus; o tu, Antanėli, palauksi manęs čia. (*Menčiene su Mieliauskiu išeina*).

BITĖ: Baigias mano jaunos dieneles, tasai brangus jaunystės, liuosybės ir laimės laikas. Gana jau bus vilioti jaunas gospadinėles, kurios mane, šustrą kriauciuką, labai mylėjo ir suriais, smetona ir sviestu dailiai šėrė. Ypatingai man budavo gerai klojasi ten, kur gospadinė jauna, o vyras — senas, liguostas ir dusulingas, — tai kriauciui gadynė! Krioklys vyrėlis sriaubia sausius barščius, o kriaucelis šutina dešras ir kiaušienę. — Dabar apsiženyčiau su ta bobele; žinoma, čia vėl bus nei šio nei to; nors bobė ir nelabai man limpa prie širdies, bet ve, turi puodinę sidabrinių rublių, kuriuos pajėmęs į rankas žinosiu ką padaryti. Galėsiu su žmonėmis susieiti ir su dailiaja Barbute tankiai pasimatyti. — Boba, džiaugdamosi kad turi sveiką kailį, tesėdi namuose, o posuniai turės dirbti lygiai su bernais; aš gi, rukydamas papierosą, tik visus raginsiu ir prižiūrėsiu. — Kad tik greičiau paimti į glėbį tą užburtą puodinę; tada Bitė žinos, kur yra medus. O koliai kas bus, eisiu į sodną vyšnių pasiskinti. (*išeina*).

(Uždanga nusileidžia).

Veikme II.

Teatras perstato griėią, pirmiausia Menčienės, o dabar Bitienės.

Scena 1.

Karuse, paskui Bitė.

KARUSE (*lenkdama siulus juokiasi*): Štai tau ir ženatvė, norėdamas sugriebti puodinę rublių, gavai tuščią seną šukę, ir įdavei į darbą kailį. Mano gospadinė — šustri, šiandien drauge su savo sunais dailiai Bitę aplamdė; nabagas paragavo kočėlo ir pliauskių. — Gerai jums, reikėjo klausyti širdies balso, o ne rublių žvangėjimo. Dar nesuvalgė vestuvinų pyragų, o jau mušasi, kaip nuo dešimties metų į porą susiję. Kas bus iš jų toliau? O ką, paikšius vėl eis kriauciautų, o boba su vaikais gospadoraus. Mudu su Jurgeliu kad susiženyšime, tai mylesimės, kaip karveliai, nes neturime pinigų, kurie galėtų suvesti mus į nesutartę.

BITĖ (*įeidamas, liudnas*): Matei, Karuse, kas ten buvo?

KARUSE: Mačiau. — Ką daryti, vis tai kalta ta prakeikta puodinė su rubliais.

BITĖ: Geriausia bučiau galvą įkišęs į tvorą, ne kaip čia atėjęs...

KARUSE: Reikia taikyties, kad tamista daugiau negantum pylos.

BITĖ: Tegul juos velniai! Eisiu, kur akis ves, o kojos neš.

KARUSE: Neišpuola apleisti savo prisiegtą. (*už scenos girdėti šauksmas*): Karuse, ką tenai veiki? Nešk šenai siulus!...

KARUSE: Tuojaus einu! (*pusbalsiai*): Pati labai nekenčia, kad tamista su kokia nors moteriška kalbėsi, todėl prašau tamistos ir su manim nešnekėti. (*išeina*).

BITĖ: Tegul ją giltinė! Prapuoliau, zuikelis nabagėlis... Neduok, Dieve, jaunam apsiženyti su sena boba. Sakau jai: Kotrinėle, duok man tuos rublius,

kurių turi pripiltą puodinę, aš imsiu su tais pinigais verstis ir daugiau užpelnysiu. Ant to meilingo prašymo boba pastačiusi akis atsakė: Ar tu pasiutai, iš kur bus pas mane ta puodinė su rubliais? Turiu užkavojusi vaikams trisdešimtis sidabrinių rublių, kurių nė pavuostyti negausi! — Tasai atsakymas sugriovė visą mano lukėjimą, aš baisiai supykau ir, nusijuosęs diržą, pradėjau bobą šventinti. — Paduko, ragana, — ėmė šaukti; tada atbėgo tie trys vagiliai posuniai ir supuolę visi su pliauskėmis, pirmiau atadaužė man alkunes — kad negalėčiau apsiginti, o paskui, tegul juos velniai! — skaudžiai sumušė strėnas. (*vangosi*) Oi, oi, oi! ir pasijudint negaliu... — Gerai sakė daktaras Mieliauskis, jog našlės duona ne kožnam oina kunan... Aš čia nepergyvensiu amžiaus, — reikės vėl eiti per svieta kriauciaujant; tik turiu pasitraukti tolyn, kad niekas nežinotų, jog teip puikiai apsitarsčiau. Tępražun, boba su savo pinigais, o ant galo ta puodinė rublių gal yra tik vienas žmonių prasimanimas; o aš įtikėjau tiems tautizėjimams, ir veddamas seną bobą, įdaviau tik kailį į darbą. Papuoliau į baisią verguogę, nė prie vienos moteriškos negaliu dabar ištarti nė vieno žodžio, nes pavyduolė boba įmanytų, tai akis už tą išdraskytų.

BITIENE (*įeidama*): Ką tu čia dabar bambi, kaip ubagas kruopas pabėręs. Tau tik su mergomis šaipytis! Eik man tuojaus šieno pjantų su vaikais; pas mane nebūsi dykasti...

BITĖ: Tegul tave koliera, su tavo šieniu ir su visais vaikais razbaininkais. Aš tau nepjausiu šieno.

BITIENE: O ką tu mislijį atėjęs čia ant mano gero nori ponauti ir dar bandai mane mušti. Kad tu nesulanktum! Neisi dirbti, neduosiu ir valgyti.

BITĖ: Neprašau aš tavo valgio; gyvenk sau sveika; man platus yra svietas, aš visur gausiu duoną.

BITIENE: Kur tu tik eisi, aš visur papasakosiu, kad esi tinginys ir palaidunas. — Ne, bračeliau, neviliosi daugiau moteriškių, — visoms pasakysiu, kad apsiženijai ir pametei savo pačią.

BITĖ: Še tau, Antanėli, devintinės, nuo velnio atsižegnosi, o nuo senos bobos neatsikratysi. Turbut reikės traukti į Ameriką.

BITIENE: Eik nors į pėklą, aš ir ten tave rasiu.

BITĖ: Nuo padukusios bobos, žinoma, nepasislėpsi ir pėkloj, — nes girdėjau kad ir velnias pabėgęs nuo bobos, kada jam burtininkas Tvardauskis paliepęs gyventi.

BITIENE: Kam tau slapstytis nuo manęs, mudu galiva ir drauge gyventi; tik daugiau nediršk pakelti rankas ant manęs.

BITĖ: Tai jūs visi susitarę mane mušite, o aš stovėsiu rankas sudėjęs!

BITIENE: Kad nepradėsi, niekas tavęs neužkabins. Aš tave, Antanai, labai mylėčiau, kad tik tu butum ramus ir darbštesnis...

BITĖ: Išpažinau gerai aš tavo meilę.

BITIENE: Ką daryti, Antanėli: kaip ant lauko šauki, teip girioj atsiliepia. Aš negaliu leisti savęs mušti.

BITĖ: Didelis čia mušimas, kad sudaviau keletą diržų; žinok, kad dirva netręšta, o boba neperta, niekam netinka. (Toliaus bus).

VIETINĖS ŽINIOS.

— Aname panedėly ant Court gatvės, No. 451, Brooklynne, pas groserininką Nilson atsitiko ši tragedija. Nuo tulo laiko susirinkdavo štoran jauni pabalos ir keldavo triukšmą. Išėjęs iš kantrybės, Nilson pagriebęs revolverį į juos šovė ir padėjo ant vietos visai nekaltą lempininką; dėlei valkatų tapė žmogžudžiu. Nilson'ą tuojaus areštavo.

— Ant Amsterdam Ave., New Yorke, jaunas vaikinys įėjo į skalbinyčią ir pasiulė kasierkai pirkti kvėpalų. Si gynėsi nereikia; bet tas lindo ir siulė nors pamėgint, kaip kvėpia. Vos nosį prikišus, jis prispaudė merginos galvą ir užkloroformavo. Kasierkai apsveigus, išnešė iš rezisterio visus pinigus. — Pasarga moterims, prieš „agentus“ užtrenkti duris.

— Mūsų vietinė, miesto gyvenimo kronika prisipildo vien tik piktadėjistėmis. Gruodžio 9 d. Brooklynne ant Wyth Ave., atkreipė praeivių atydą karšta medžioklė, policija vaikėsi dailią mergaitę. Suimta pasisakė esanti Flora Aflano, prisipažina ant stritkario ištraukus nuo moteriškos su pinigais krepšiuoką, ir tą padariusi gelbėdama savo tryliką brolių ir seserų, kurie mirštą badu.

— New Yorkas kassykis išneša blogesnes apie save žinias. Sunkios gyvenimo sąlygos tiek čionai privaisė įvairios rūšies nusidėjėlių, kad garsingas kalėjimas „Tombs“ prisipildė kimštinais, — nebetenką nė lovų; sako, nusidėjėliai miega pasimainydami! Tokios sąlygos stovi ypač vaikukų skyriuje.

— Gruodžio 10 d. pavakary, ant East upės susidurė du garlaiviai: „Providence“ ir „Baltic“, pakutinis pačiame vidury tapė įdaužtas ir ėmė

skverbtis vandens sriovys. Ant abiejų garlaivių pasidarė baisi panika, pasazieriai ėmė bėgioti, mindžiot moteris ir vaikus, lipt ant stiebų ir viens kitą stumt. Keletas nupuolę vandenin. Viena moteris teipgi iššoko į upę. Ant laimės iš visų pusių buvo netoli daug besiirstančių valtelėlių, kurios skenduolius pasiškubė išgelbėti, — nenuskendo nė vienas. Tik daugelį sumindžiojo. Priežastis susidurimo — tirštas rukas ant upės.

— Lapkričio 19 d. Draugelio svetainėje atsibuvo antros diskusijos, kurias sumanė 19 ta LSS. kuopa laikyti kas ketvergas per visą žiemlaikį. Šiose diskusijose skaitė p. Paršaitis, neseniai iš Lietuvos pribuvęs, prelekciją ant temos „Moterų padėjimas draugijoje. Paskui buvo laisvos visų susirinkusių diskusijos. Kaip prelekcijos teip ir diskusijos labai gyvai susirinkusius užinteresavo.

— Gruodžio 11 d. Brooklynio lietuvių „Tautiškaime Name“, vakare atsibuvo prakalbos parengtos 2 vietinių Liet. Rymo Kat. Sus. kuopų. Kalbėjo kun. A. Milukas. Ragino rašyti į minėtą susivienijimą, pagražindamas savo kalbą jam paprastais nonsensais: „dešromis“, „piemenimis“ ir t. t. Laikė prakalbų publikoje kito įdomų užklausa, kaip va: „Kaip einasi tavo gospadinei“, „kiek kaštavo jos sijonas“ ir tp. . .

— Ant laivo „Oceanic“, gruodžio 11 d. pribuvo New Yorkan garsas Rusijos sociologas, Vlad. Sviatlovski, Peterburgo universiteto profesorius. Jis atkeliavo su tikslu išstudijuoti darbininkų padėjimą Amerikoje ir Kanadoj; paskui kelias ant Havaiškų ir Fiji salų, Naujon Zealandijon ir Australijon, vis tais pačiais tikslais vedamas. Kadanagi jis buvo abejose pirmosiose

dumose spaudos vyriausiu, tai New Yorko reporteriai prispyrė profesorių prie sienos pasakyti, kaip dabar stovi spaudos laisvė ir darbo sąlygos. Jis atsakė, kad spaudos laisvės tik šešėlis bėra; net ir dumos korespondentus atskyrė nuo žmonių ir suvijo į galerijas, kur nieko nesigirdžia. Darbo sąlygos Rusijoje, esą irgi aštrios. Didžiai nupuolę audeklų industrija, bedarbės klausimas eina rustyn.

Aukos kankiniams.

Toronto, Ont., Canada.
J. Janulis 50c, K. Szemeta, F. Si-
rus, A. Degutis, F. Szesztokas po
25c.

Viso \$1.50

Johnston City, Ill.
63 kp. LSS. 5.00

Buvo (No. 49) 15.15

Viso \$21.65

„Mikės valdinių poteriai“

Sitoje knygutėje telpa caro Mikės prispaustųjų žmonių poteriai. Beto yra viena giesmė, viena deklamacija „Rusų cars“, daugybė trumpų satyros žiedelių, daugiausia iš Rusijos kartynių apsišėkimų, ir keturi paveikslai labai gražiai ir juokingai nupiešti: „Caro sapnas“, „Ramybės ir santikos aniolo darbas“, „Mūsų dienų pamokslininkas“ ir kaip žandarą veda ant cecilikų. — Kas dabar užsirašys „DILGĖLES“ — juokų ir satyros laikraštį, — tas tą knygutę gaus dovanai. Tik reik užsirašyti „Dilg.“ visiems metams, t. y. atsiųsti 1 dolerį šiuo adresu: „DILGĖLES“, 1815 Moyamensing Ave., Philadelphia, Pa.

Susirinkimai.

Plymouth, Pa. TED. 3-šios kuopos atsibus susirinkimas nedėlioj gruodžio 21 d. 1907 m, name J. J. Paukščio 7-tą val. vakare. Draugai meldžiami susirikt visi, nes rinksime naują komitetą, ir šiap visoki reikalai bus svarstomi. M. Alyta.

Pajieškojimai.

Noriu gauti kamparį pas inteligentšką šeimyną, kurie kalba iš lenkiško.

J. S. Brown, 116 Nassan st.,
New York, N. Y.

„Išvakariai“.

Didelė tragedija, parašyta ant Rusijos revoliucijos paremtų atsitikimų, per Dr. L. Kampf, bus atlošta per Latvių dramatišką ratelį „LAI-SVE“, svetainėje Mueller's Bronx Casino, 2994-8 Third ave., palei 153 gatvę, New Yorke, Subatoj, gruodžio 21 d., 8 val. vak. Šokiai.

Įženga..... 50 centų.

Didžiausias teatras ir balius.

Parengia trečią metinį, D tē Sv. Jurgio Passaic N. J., kuris atsibus seredoj 1 d. sausio (January) 1908 m. (dienoj naujų metų), svetainėj Empire Opera Hause 52 54 second str. Passaic, N. J.

Pagal reikalavimą pasackiečių atloš draugai 45 kuopos LSS. Labai įspudingą dramą trijose veikmėse „Paskutinė Banga“ iš dabartinio revoliucijos judėjimo Lietuvoje. II. Lada juokinga komedija vienoje veikmėj „Viens iš mus tur apsivest“. Balius prasidės nuo 2 v. po piet, o lošimas 7 val. vakare. Po lošimui šokiai iki 5 v. ryto.

Sirdingai užkviečiame visus lietuvius ir lietuvaiteis ant teip puikaus teatro ir baliaus, nes lada puikioj svetainėj atsibus, ir net iš Turkijos struninis orkestras grieš, o tikietai tik po 25 c. Komitetas.

Atsakantis laikas eiti stipryn.

Minkštosios anglies malneriams artinasi laikas atnaujinti sutartį.

Neužilgo kaip kuriuose distriktuose minkštosios anglies mainieriai bus priversti žiu rėti, kad padaryti naują sutartį su operatoriais kas link mokesties ir darbo išlygų. Lengva suprasti, kad angliakasiai norės daugiau, ne kaip operatoriai norėtų duoti, ir operatoriai pasiulys mažiau, ne kaip mainieriai gali priimti. Katriems viršų — prigules nuo to, katrie bus stipresni.

Operatoriai yra gerai susiorganizavę į draugovę ir veikia išvien. Jie išpaskutiniųjų stengiasi padaryti tokią sutartį su angliakasiais, kad jiems mokėti komžiausią m. kestį. Angliakasyklų darbininkai yra susiorganizavę, vienok

unijoje nėra tiek sąnarių, kiek tai reikėtų būti, ir butinai reikia, jei mainieriai nori geresnių uždarbių, kaip jie dabar gauna, pasistengti, kad skaitlius unijos sąnariu pasididintų

RAISTAS - The Jungle

Toji labai pagarsėjusioji knyga, jau spaudoje ir netrukus bus užbaigta. Knyga parašyta vieno iš geriausių Amerikos raštininkų, p. Upton Sinclair ir išversta geroj ir suprantamoj, lengvoj, lietuviškoj kalboje.

„RAISTAS“ jau išversta į 18 visokių kalbų ir tas parodo kaip ji visoj pasaulėj yra pageidaujama. Ji sujudino Amerikos visuomenę, o Washingtono valdžia nė nuo jokios straikos teip ne persigando kaip nuo knygos „RAISTAS“. Lietuviams tuom žingeidesnė ta knyga, jogei apysakoje aprašytas lietuvių gyvenimas parodant su visoms smulkmenoms, ką jiems teko pergyventi ir kaip juos visi išnaudojo; kaip zerkole permatoma, vieny vargai, kitų linksmybės.

Toje knygoje aprašyta Amerikoje mėsos trustas, kaip nuodina visuomenę ir kaip prie mėsos kobiauriausius dalykus primaišo, kad tik daugiau uždirbti.

Knyga faktiškai parodo visą dabartinę sukybių ir skriaudimų sistemą, ir į ką ji paverčia žmones, kuriems iš savo rankų darbo reikia užsilaikyti. Ji parodo, ką nukenčia moteris darbavietėse, kaip jos tampa suvadžiojamos ir kaip ne tik pavienių ypatų, bet ir visų šeimynų gyvenimai buna sudaryti ir kad prostitucija ir kiti nelaimingi apsišėkimai civilizuo-toje pasaulėje, tai tik pasekmė dabartinių nelemtų sąlygų.

„RAISTAS“ naudinga perskaityt vargšams ir turtingiems; jis labai naudinga kalbėtojams.

„RAISTAS“ tai stora, didelė knyga ir bus tikras papuošimas lietuviškoj literaturoje, kaip netrukus bus užbaigta kaštuos kaip ir angliškas originalas 1 dol. 50c., bet kurie dabar prisiųs per „money order“ tik VIENĄ DOLERĮ, apturės tą svarbų veikalą t. y. PIGIAU. Vistiniai gali užsimokėti „Vienybės“ redakcijoj, 120-124 Grand Street, Brooklyne; rašant reikia adresuoti ant išleistojaus vardo teip:

J. Naujokas,

Sta. Madison Sq., box 157,
New York, N. Y.

